

Fra de enkelte hovedafsnit i generalsekretærens fyldige indledning til årsberetningen kan fremhæves følgende:

Nedrustning.

Der har i det forløbne år kun været beskeden fremskridt på nedrustningsområdet. Farligst er det, at verden synes truet af en ukontrollabel eskalering af kernevåbenkapløbet. Traktaten om ikke-spredning af kernevåben er stadig ikke blevet underskrevet af et antal stater, som er potentielle kernevåbenmagter, og er kun blevet ratificeret af en enkelt af de tre kernevåbenunderskrivere og af mindre end halvdelen af de øvrige 40 stater, som er påkrævede for dens ikrafttræden. Ligeledes har det end ikke været muligt at fastsætte en dato for indledning af SALT-forhandlingerne. Som følge af den eksisterende magtbalance mellem Sovjetunionen og De forenede Stater er imidlertid mulighederne for at bremse rustningskapløbet i dag større end nogensinde, og generalsekretæren appellerer til de to magter om snarest at indlede samtalerne.

Uadskilleligt forbundet med spørgsmålet om en frysning eller begrænsning af udviklingen af strategiske kernevåben er standsningen af underjordiske kernevåbenforsøg. Et antal konstruktive forslag er allerede blevet fremsat og fortjener omhyggelig overvejelse for at bringe spørgsmålet ud af dets dødvande. Ikke-kerne-våben-magterne synes at ville betragte kernevåben-magternes holdning til en standsning af kernevåbenforsøg som en alvorligt ment tilkendegivelse af, at de har til hensigt at efterkomme artikel VI i ikke-spredningsaftalen. Generalsekretæren retter på denne baggrund en fornyet appel til kernevåbenmagterne om i overensstemmelse med ånden i generalforsamlingsresolution 1762 A (XVII) af november 1962 at indstille alle kernevåbenforsøg og til alle medlemslande om så snart som muligt at underskrive og ratificere ikke-spredningsaftalen.

Generalsekretæren er overbevist om, at beretningen vedrørende kemiske og biologiske våben og virkningerne af deres eventuelle anvendelse tillige med de forskellige forslag, der allerede er fremkommet i tilslutning hertil, vil føre til beslutninger på 24. samling, som kan lette gennemførelsen af

foranstaltninger med henblik på at eliminere disse våben.

En traktat, der vil forhindre spredning af våbenkapløbet til havbunden uden for national jurisdiktion vil være et andet vigtigt skridt fremad i nedrustningsbestræbelserne. Som et enkelt lyspunkt i det forløbne år på nedrustningsområdet nævnes Tlatelolco-traktatens ikrafttræden.

Verdens totale udgifter til militære formål, der i 1962 androg 120.000 mill. dollars, ansås nu til næsten 200.000 mill. dollars pr. år. Verden står over for et afgørende valg. Den kan enten fortsætte våbenkapløbet med opofrelse af menneskehedens sikkerhed og fremgang eller arbejde sig frem mod det mål for almindelig og fuldstændig nedrustning, der blev sat i 1959 ved indgangen til 1960'erne ved en enstemmig beslutning af generalforsamlingen. Generalsekretæren foreslår derfor, at 1970'erne, der allerede er blevet erklæret FN's 2. udviklingstiår, også erklæres for et nedrustningstiår. Han udtaler i den forbindelse håbet om, at generalforsamlingen vil opstille et program og en tidtabel for behandling af alle aspekter vedrørende våbenkontrol og nedrustning, omfattende både nukleare og konventionelle våben.

Mellemøsten og Cypern.

Den væbnede konflikt i Mellemøsten har i de forløbne 6 måneder nået et stadium mere kritisk end på noget andet tidspunkt siden juni-krigen i 1967. Ildophørsarrangementerne er blevet overtrådt i et sådant omfang, at der faktisk er tale om åben krig, og generalsekretæren har to gange (i april og juli 1969) følt sig foranlediget til at advare sikkerhedsrådet mod udviklingen, der samtidig har skabt en effektivitetskrise for FN og dens medlemsstater. I 22 år har Mellemøsten udgjort FN's største chance men samtidig organisationens alvorligste udfordring. Generalsekretæren finder det værd at lægge mærke til, at alle konfliktens parter, i det mindste inden for De forenede Nationer, ved talrige lejligheder har erklæret, at de søger fred. Sikkerhedsrådets enstemmigt vedtagne resolution af 22. november 1967 skabte et muligt grundlag for at begynde at realisere dette ønske om fred, selvom det hurtigt blev klart, at vidt forskellige fortolkninger af resolutionens mening og prak-